

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van VABI te Roeselare

Hoofdstructuur so

	Instellingsnummer	35378
	Instelling	VABI
directeur		Bart VANDENBERGHE
adres		Zuidstraat 27 - 8800 ROESELARE
telefoon		051-26.47.26
fax		051-26.47.27
e-mail		info@vabi.be
website/URL		http://www.vabi.be
	Bestuur van de instelling	116152 - VZW Scholengroep Sint-Michiel te ROESELARE
adres		Kattenstraat 33 - 8800 ROESELARE
	Scholengemeenschap	113266 - SGKSO Sint-Michiel te ROESELARE
adres		Kattenstraat 33 - 8800 ROESELARE
	CLB	115113 - Vrij CLB Roeselare te ROESELARE
adres		Kattenstraat 65 - 8800 ROESELARE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	30/01/2012, 31/01/2012, 01/02/2012, 02/02/2012, 03/02/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	03/02/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	17/02/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Karel Vlieghe
	Teamleden	Hilde De Rijbel
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	Jos Van de Velden

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 Biotechnische wetenschappen in de derde graad tso	7
3.2 Frans in de a-stroom.....	8
3.3 Frans in de tweede graad bso	9
3.4 Wiskunde in de tweede graad tso Plant-, Dier- en Milieutechnieken en in de derde graad tso Biotechnische wetenschappen	10
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	13
4.1 Begeleiding	13
4.2 Evaluatie	14
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	16
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	17
6.1 Wat doet de school goed?	17
6.2 Wat kan de school verbeteren?	17
6.3 Wat moet de school verbeteren?	17
7. ADVIES.....	18
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	18

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het Vrij Agro- en Biotechnisch Instituut (VABI) heeft een heel specifiek onderwijsaanbod, dat zich uitsluitend situeert binnen het studiegebied Land- en tuinbouw. De school is gehuisvest op de ruime Campus Zuid in Roeselare, waar ook nog een aso-school, het Praktijkcentrum voor Land- en tuinbouw (PCLT) en een basisschool gevestigd zijn. Voor een beperkt aantal lessen maakt ze gebruik van een tweede vestigingsplaats, waar vooral de praktijklessen dierenzorg met grotere dieren doorgaan. De inbedding op de grotere campus in het centrum van Roeselare biedt een aantal voordelen: de school is goed bereikbaar met het openbaar vervoer en ze kan gebruik maken van de gemeenschappelijke refter, een aantal gemeenschappelijke ruimten (sporthal, vergaderlokalen, auditorium) en het internaat. Anderzijds heeft deze inplanting ook zijn beperkingen qua uitbreidingsmogelijkheden. Voor het specifieke gedeelte is de school goed uitgerust, voor een aantal vakken uit de basisvorming zijn er nog inspanningen nodig.

Het unieke aanbod wordt stevig uitgebouwd en de school legt goede contacten met de bedrijfswereld en de sector. Hierdoor slaagt ze erin om het eigentijdse karakter van haar onderwijs te bewaken en om haar leerlingen voldoende voor te bereiden op de tewerkstelling of de vervolgstudies in de agrarische sector. Uit de resultaten van het vervolgonderwijs en uit de tewerkstellingsgegevens, die de school systematisch verzamelt, blijkt het succes van zeer veel oud-leerlingen.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat de school in de studierichting Biotechnische wetenschappen op een zeer goede wijze invulling geeft aan het specifieke gedeelte. Het onderzoek van Frans en wiskunde in de basisvorming voldoet in de onderzochte studierichtingen. Uit dit erkenningsonderzoek blijkt verder dat het schoolteam aandacht heeft voor een goede implementatie van nieuwe leerplannen.

De school kenmerkt zich door een zeer goede leerbegeleiding die de individuele noden van leerlingen goed opvolgt en de betrokken leraren hierover duidelijk informeert. Mede hierdoor vangt de school een steeds grotere groep GON²-leerlingen op. In haar nascholingsbeleid heeft ze hiervoor aandacht, maar een verdere ondersteuning op het niveau van de lessen is noodzakelijk om de nodige draagkracht op te bouwen. In haar evaluatiebeleid geeft de school duidelijk aan belang te hechten aan dagelijkse inspanningen zonder die evenwel even hard te belonen. Uit de klasbezoeken blijkt dat de beoogde zelfredzaamheid van de leerlingen door de leraargestuurde werkvormen nog niet optimaal wordt bereikt. De school wil competentiegericht werken en heeft daarom een aantal initiatieven genomen om naast kennis ook aandacht te besteden aan vaardigheden en attitudes, maar op het niveau van de klaspraktijk moeten deze aspecten van de evaluatie nog op kruissnelheid komen. De verdere vertaalslag van deze beleidsopties in de concrete klaspraktijk is nog niet in alle vakken doorgedrongen en vraagt nog verdere aandacht vanuit het schoolbeleid. Dit kan onder meer gebeuren door de doelgerichtheid en de doeltreffendheid van de vakgroepwerking aan te sturen.

Het intern overleg via vakgroepen, werkgroepen en de pedagogische raad verloopt voldoende vlot. Vijfjaarlijks verzamelt de school via een uitgebreide enquête bij leerlingen en ouders informatie om het eigen onderwijsproject te evalueren en bij te sturen.

² GON = Geïntegreerd Onderwijs.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie structuuronderdelen/vakken en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus

Studierichting per graad		Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 1	A	Frans	
Graad 1	Agro- en biotechnieken	Frans	
Graad 2 BSO	Plant, dier en milieu	Frans	
Graad 2 TSO	Plant-, dier- en milieutechnieken	Wiskunde	
Graad 3 TSO	Biotechnische wetenschappen	Wiskunde	Biotechniek Laboratorium biotechniek Toegepaste biologie Toegepaste chemie Toegepaste fysica

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde structuuronderdelen/vakken het volgende op:

3.1 Biotechnische wetenschappen in de derde graad tso

Voldoet

Motivering

- Het oordeel over deze studierichting steunt op het onderzoek van biotechniek, laboratorium biotechniek, toegepaste biologie, toegepaste chemie, toegepaste fysica en wiskunde. De toelichting over wiskunde staat onder 3.4 in dit doorlichtingsverslag.
- De leerplandoelstellingen worden gemiddeld op een hoog niveau aangeboden. De leraren zijn gedreven en professioneel gericht op de eigenheid van de studierichting. Alle categorieën van doelstellingen komen evenwichtig aan bod via geschikte activiteiten zodat de leerlingen de specifieke vaardigheden van de studierichting kunnen verwerven. De goede resultaten van de leerlingen in het hoger onderwijs zijn zeker geen toeval.
- De leerlingen zijn voldoende mondig en beheersen de materie voldoende om tijdens de lessen een inbreng te hebben. Toch blijven de lessen van de onderzochte vakken in zeer hoge mate leraargestuurd. Er worden slechts hier en daar werkvormen gebruikt die de inbreng en de zelfstandigheid van de leerlingen bevorderen. Er komt zelfs nog invuldidactiek voor: lessen waarin de aanvulling van gatenteksten domineert over het opbouwen van een gedachtegang. Dit sluit niet aan bij het leerlingenprofiel van deze studierichting.
- De uitrusting van de vaklokalen, ook digitaal (informatieverwerking en -verwerking, metingen) is ruim voldoende voor de onderzochte vakken.
- Het leerproces wordt ondersteund door kwaliteitsvolle studiebezoeken aan bedrijven en hogescholen, die gericht bijdragen tot de leerplanrealisatie. Het digitale platform wordt daarentegen weinig didactisch gebruikt.
- De stage in de beide leerjaren van de derde graad is een activiteit die sterk rendeert. De leerlingen zijn er enthousiast over. Ze krijgen er een gevarieerd oordeel over het eigen functioneren en krijgen er inzichten die helpen bij de keuze van een vervolgstudie.
- Het vorige doorlichtingsverslag bevatte twee aandachtspunten voor de onderwijskwaliteit, die nu nog gelden. Ten eerste blijven de laboratoriumopdrachten beperkt tot geleide practica met een volledig uitgeschreven werkwijze. Nochtans hebben deze leerlingen de talenten om meer zelfstandigheid te ontwikkelen in het opstellen van een onderzoeksvraag en het ontwerpen van een experiment. Ten tweede hebben de experimentele vaardigheden, die een wezenlijk deel van de studierichting vormen, nog geen plaats in de geïntegreerde proef.
- De instructies voor de geïntegreerde proef zijn duidelijk. Door de tussentijdse evaluaties kunnen de leerlingen hun werk bijsturen en kunnen de leraren het proces evalueren.
- De evaluatie steunt op voldoende toetsen, taken en examens. De leerlingen worden ruim bevraagd, maar niet steeds evenwichtig: reproductie heeft in een aantal proefwerken een groter gewicht dan aangegeven in de leerplandoelstellingen. De evaluatie van vaardigheden eigen aan de opleiding gebeurt te impliciet. Ze is wel explicieter aanwezig in de beoordeling van de stage en deels van de geïntegreerde proef (deels want, zoals hoger vermeld, ontbreken hier de experimentele vaardigheden).
- De behaalde scores zijn laag (80 % voor een vak is uitzonderlijk, 70 % zeldzaam) terwijl deze groep leerlingen dikwijls zeer goed de leerplandoelen bereiken. De

spreiding van de resultaten is voor de meeste vakken beperkt: het verschil tussen het sterkste en het zwakste resultaat ligt meestal tussen vooraan in de 50 en vooraan in de 70 percent. Dat steunt op een cultuur die ervan uitgaat dat hoge scores de inzet van de leerlingen doen dalen en dat de beloning voor de geleverde arbeid zal volgen in het vervolgonderwijs. Evaluatie wordt hierbij te weinig aangewend als een deel van het leerproces waarbij wordt teruggeblikt op de prestaties van de voorbije periode. Wat meer positieve signalen kunnen ook stimulerend werken.

3.2 Frans in de a-stroom

Voldoet

Motivering

- De eindtermen en leerplandoelen voor het vak Frans in de basisvorming van de eerste graad a-stroom worden in voldoende mate gerealiseerd. De leerlingenresultaten wijzen op een goed studiepeil.
- De doorlichting vindt plaats in de overgangsperiode van leerplan D/1997/0279/026 naar leerplan D/2010/7841/014, dat ingevoerd is in 2010-2011. De vakgroep heeft als team de omschakeling tussen beide leerplannen voldoende voorbereid.
- De lessen verlopen in een stimulerende sfeer. Luister-, lees- en gespreksvaardigheid worden frequent ingeoeffend. Het consequente gebruik van het Frans als instructietaal vormt een permanente bron van luistertraining. De leerlingen geven blijk van voldoende spreekdurf. Functioneel schrijven wordt doorheen het schooljaar voldoende ingeoeffend maar de leerlijn die voor schrijven uitgestippeld is in de vakgroep spoot niet met het leerplan en de decretaal verplichte eindtermen. De planningsdocumenten werken niet ondersteunend voor de leerplanrealisatie, waardoor het aanbod van narratieve teksten beperkt is en waardoor er geen bewust leerproces voor de productieve vaardigheden nagestreefd wordt.
- De grammaticale en lexicale component worden aangebracht in een functionele context en concentrisch opgebouwd maar nog niet optimaal geïntegreerd in het vaardigheidsonderwijs. Er is wel aandacht voor het inslijpen en consolideren van de nieuwe woordenschat/grammatica maar deze verwerkingsopdrachten monden niet systematisch uit in betekenisvolle taaltaken. Er zijn nog groeimogelijkheden wat betreft het aanreiken van authentieke taalsituaties, meer bepaald reële contacten met de Franstalige culturele realiteit en leefwereld.
- Het onderwijsleergesprek en duowerk zijn veel voorkomende werkvormen. Leerstrategieën voor de vier vaardigheden worden beperkt onderwezen en blijven veeleer impliciet. Spreek- en schrijfplannen worden sporadisch aangeboden. Remediëringlessen voor Frans zijn structureel ingebed in de werking van de school.
- De evaluatie is voldoende representatief voor het leerplan. De vakgroep heeft naar aanleiding van de nieuwe leerplannen de evaluatiepraktijk bijgestuurd. De proefwerken werden aangepast, maar in het dagelijks werk is de evaluatie van de vaardigheden beperkt. Hierdoor krijgt de leerling geen accuraat beeld van zijn kennen en kunnen. Voor de beoordeling van mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid zijn er in de eerste graad geen afspraken over het gebruik van evaluatieroosters die operationele feedback mogelijk maken.
- ICT wordt in de eerste graad zelden geïntegreerd in het onderwijsleerproces en het gebruik van beeldmateriaal is zeer beperkt. Er is een vaklokaal talen dat attractief ingericht werd en uitgerust werd met een computer met internetverbinding en beamer, woordenboeken en extra lees- en luistermateriaal. De lessen Frans in de eerste graad worden echter niet ingeroosterd in dit lokaal. Bovendien maken leerlingen in klasgroep weinig tot geen gebruik van woordenboeken en van het pc-lokaal voor het vak Frans.
- De dynamische vakgroep vormt een reële hefboom voor kwaliteitsverbetering. Door het horizontaal en verticaal overleg is er een stijgende gelijkgerichtheid. De vakgroep besteedt aandacht aan deskundigheidsontwikkeling en deed recentelijk een beroep op

de pedagogische begeleiding voor het herwerken van de proefwerken. Er zijn afspraken over het gebruik van de doeltaal en pogingen tot invoeren van parameters voor mondelinge taalvaardigheid. De prioriteiten liggen nu op de implementatie van de nieuwe leerplannen en de gevolgen hiervan voor de onderwijspraktijk, de leerbegeleiding en de ICT-integratie.

3.3 Frans in de tweede graad bso

Voldoet

Motivering

- De eindtermen en leerplandoelen voor het vak Frans in de basisvorming van de tweede graad bso worden voldoende gerealiseerd. De leerlingenresultaten zijn goed. Voor de realisatie staat een goed functionerend team in, dat een aangenaam en positief leerklimaat nastreeft.
- Ook hier is er een nieuw leerplan (D/2010/7841/099) van kracht sinds september 2010. In de lespraktijk ligt de nadruk op de receptieve vaardigheden en worden de productieve vaardigheden geoefend op basis van modellen. De grammaticale en lexicale component worden zo veel mogelijk in een functionele context aangebracht. De leerling verwerft op die manier de middelen om zich op een specifieke taalkaak voor te bereiden. De gegeven opdrachten en teksten sluiten aan bij de realiteit en de leefwereld van de jongeren. De spelletjesbox maakt het mogelijk grammaticale structuren en woordenschat spelenderwijze in te oefenen. Functioneel alledaags Frans wordt echter nog te weinig productief getraind, waardoor de aanzet tot zelfstandig functioneren in herkenbare contexten soms achterwege blijft.
- De actualiteitswaarde van de lessen Frans voldoet. De Franstalige cultuur wordt in de klas gebracht via het vaklokaal, het leerboek en aanvullend materiaal. In de tweede graad bso worden geen initiatieven genomen om leerlingen rechtstreeks in contact te brengen met Franstaligen. Vanaf de derde graad worden stages georganiseerd in een Franstalig taalgebied. Deze wekken de interesse van de leerlingen voor de taal en de cultuur.
- De doeltaal wordt door alle leerkrachten consequent gebruikt met aanvulling in het Nederlands. Er is aandacht voor heldere instructietaal, maar schooltaalwoorden in de doeltaal worden niet geëxpliciteerd. Het leerproces verloopt gestructureerd maar komt niet altijd tegemoet aan het leerlingenprofiel. De beginsituatie van deze leerlingen is heel verschillend. De vakgroep hanteert geen instrumenten om de beginsituatie voor taalvaardigheid Frans in kaart te brengen. De voorkennis van leerlingen wordt hierdoor te weinig geactiveerd: differentiatie op klasniveau en meer uitdagende taaltaken voor de sterkere leerlingen ontbreken.
- Begeleid zelfstandig leren wordt nog niet optimaal geïmplementeerd in het onderwijsleerproces. Er is nog geen individueel leertraject waarin elke leerling aan zijn persoonlijke zwakke of sterke punten kan werken. Leerstrategieën voor de vier vaardigheden worden onderwezen maar blijven veeleer impliciet. Voor leerlingen met dyslexie worden maatregelen getroffen, die in de vakgroep vastgelegd werden. Het GOK³-beleid ondersteunt de opstart van een leerplatform met extra remediërmateriaal voor het vak Frans.
- De evaluatie is voldoende representatief voor het leerplan. De gewijzigde evaluatieaanpak van de vakgroep werd nog niet toegepast op de gespreide evaluatie voor bso. Kennis wordt niet altijd bevraagd in een functionele context en vaardigheden worden nog onvoldoende frequent geëvalueerd, zodat de leerling geen accuraat beeld heeft van persoonlijke verbetering of achteruitgang per vaardigheid. Leraargebonden wordt er gebruikgemaakt van zelfevaluatie en van evaluatioeroosters voor de beoordeling van mondelinge taalvaardigheid.

³ GOK = Gelijke onderwijskansen.

- Volgens afspraken op schoolniveau worden algemene attitudes ook tijdens de les Frans geëvalueerd. Vakgebonden attitudes, met name de bereidheid en durf om te communiceren en informatie uit te wisselen in de doeltaal, worden echter te weinig nagestreefd. Zelfredzaamheid, de hoofddoelstelling van het leerplan, komt hierdoor op de achtergrond.
- De leerkrachten streven ernaar ICT zoveel mogelijk te integreren in het onderwijsleerproces maar de geringe toegankelijkheid tot een pc- of multimedialokaal werkt hier belemmerend. Binnen de inhaalbeweging die de school doet op het vlak van infrastructuur en uitrusting engageert ze zich om op korte termijn de toegankelijkheid tot ICT te verbeteren.

3.4 Wiskunde in de tweede graad tso Plant-, Dier- en Milieutechnieken en in de derde graad tso Biotechnische wetenschappen

Voldoet

Motivering

- De vaststellingen slaan op de basisvorming in de tweede graad tso en op de basisvorming en specifieke vorming in de derde graad tso Biotechnische wetenschappen. De eindtermen en leerplandoelstellingen van het graadlerplan in de tweede graad tso (D/2002/0279/048d) en in de derde graad (D/2004/0279/022) worden in voldoende mate gerealiseerd.
- De schoolleiding wil de leerplanrealisatie bewaken door het opleggen van een gemeenschappelijke planning en reikt daartoe een format aan. In de praktijk blijkt dat deze planning echter onvoldoende ingezet wordt om een evenwichtige afwerking van de verschillende leerplancomponenten te bewaken. De blokstage in de derde graad tso wordt maar gecompenseerd door het terugdringen van het aantal proefwerken in het tweede semester. Samen met onvoorziene lesuitval leidt dit tot een minder evenwichtige afwerking van de leerplaninhouden. Bovendien komt de tijdsbesteding zoals vooropgesteld in het leerplan, hierdoor in het gedrang. Globaal worden getallenleer in de tweede graad en analyse in de derde graad te lang behandeld en dit ten koste van meetkunde in de tweede graad en van het tweede keuzeonderwerp in de derde graad Biotechnische wetenschappen. De planning bevat duidelijke verwijzingen naar de inhoudelijke leerplandoelstellingen. Vaardigheden en attitudes wil men integreren maar worden nog niet concreet opgenomen in de planning.
- De school investeert in leerzorg door het uitwerken van individueel oefenmateriaal voor het elektronisch platform. Daarnaast wordt vanuit het lestijdenpakket geïnvesteerd in een ruimere tijdsbesteding voor de leerplanrealisatie in de tweede graad tso door vier wekelijkse lestijden aan te bieden in plaats van de drie wekelijkse lestijden zoals in het leerplan voorzien. Daartegenover staat dat de leraren in de eerste graad het gemeenschappelijk leerplan voor de a-stroom amper gerealiseerd krijgen in vier wekelijkse lestijden.
- Uit lesobservaties blijkt dat de leraargestuurde werkvormen overheersen. Toch zijn er ook sporen van groepswork en begeleid zelfstandig leren. Enkele lessen kunnen plaatsvinden in een computerlokaal, maar meestal behelpen de leraren zich met een overheadprojector in een gewoon leslokaal. Grootbeeldprojectie met een digitaal bord en alle ICT-mogelijkheden is wel beschikbaar in de wiskundeklas, maar niet elke les wiskunde kan hierin doorgaan. De projectiemogelijkheden ondersteunen de leraargestuurde, frontale werkvormen optimaal, maar voor ICT-integratie is een grotere beschikbaarheid van computers noodzakelijk, temeer omdat de school er niet voor kiest een grafische rekenmachine te gebruiken in het tweede leerjaar van de tweede graad en in de derde graad⁴. Toch blijkt uit de analyse van de proefwerken dat een

⁴ Zie leerplan D/2002/0279/48 bladzijde 17 ('Voor leerlingen die leerplan d volgen is een grafische rekenmachine aangewezen vanaf het vierde leerjaar.') en leerplan D/2004/0279/022 bladzijde 15 ('Daarom is

deel van de opgaven opgelost wordt met behulp van ICT, waarmee de leerlingen individueel (hetzij thuis, hetzij in een beperkt aantal lessen in de school) hebben leren werken.

- Voor dagelijks werk is het aantal toetsen en taken voldoende om de leerlingen te kunnen opvolgen en het onderwijsproces zo nodig bij te sturen. De vragen van toetsen en overhoringen zijn soms in gedrukte vorm, soms gedictieerd. Vaak ontbreekt de puntenindeling vooraf. De (grotendeels) gemeenschappelijke proefwerken zijn wel voorzien van een puntenindeling. De leerlingen verzamelen taken en toetsen op een voorbeeldige manier in een mapje per trimester. Hiermee zijn een tussentijdse rapportering naar de ouders (via een handtekening) en een naslagwerk voor het instuderen van proefwerken beschikbaar. Daarnaast rapporteren de leraren wiskunde ook tussentijds via een tekstrapport als bijlage bij de puntenkaart, hoewel de opmerkingen hierin meestal alleen vaststellend zijn en weinig impulsen bevatten voor een gerichte remediëring. Inzake leerbegeleiding wordt zeer veel aandacht besteed aan het verbeteren van de taken. De sanctionerende aanpak bij de taken (puntenverlies bij de ongecorrigeerde fouten en laattijdig indienen) resulteert niet in de verwachte zelfstandigheid en inzet. Wellicht is de schoolbrede gelijke verhouding van 25 % dagelijks werk tegenover 75 % proefwerk hiervan mee de oorzaak. Zeker in de aanvangsjaren vormt dit sterk benadrukken van het proefwerk een breuklijn met de evaluatiepraktijk in het basisonderwijs. Bovendien is het in tegenspraak met de aandacht die men aan het dagelijks werk wil besteden. Doorheen het hele curriculum bouwen de leerlingen geleidelijk aan een formularium op via fiches met de kernleerstof. Dit formularium wordt echter in de klaspraktijk onvoldoende regelmatig ingezet en vormt veeleer een naslagwerk voor de studie thuis.
- De evaluatie is hoofdzakelijk productgericht en te weinig procesgericht, ook al doen de leraren in de klaspraktijk inspanningen om vaardigheden en attitudes na te streven. De evaluatie voor dagelijks werk reserveert 10 % van de punten voor taal en stiptheid en 20 % voor klasmedewerking. De beoordelingscriteria hiervoor zijn veeleer vaag en niet eenduidig vastgelegd in de vakgroep. Een concretere invulling met de vakspecifieke vaardigheden en attitudes en een transparante rapportering erover zouden een sterke meerwaarde kunnen bieden. Bovendien zouden de schoolbrede afspraken over attitudebeoordeling (stiptheid, taalgebruik, houding tegenover medeleerlingen en in de les en aandacht, interesse en medewerking) hiermee vanuit het vak een concrete invulling kunnen krijgen. Uit een analyse van de proefwerkvragen blijkt dat in de tweede graad tso een aantal vragen peilen naar een ander beheersingsniveau dan in het leerplan wordt voorgeschreven.
- In de onderzochte structuuronderdelen zijn er veel jaartekorten voor wiskunde, in de studierichting Plant-, Dier en Milieutechnieken optie Dierenzorgtechnieken in de tweede graad en Biotechnische wetenschappen in de derde graad slaagt ruim een kwart van de leerlingen niet. Omdat wiskunde bij de deliberatie geclusterd wordt met de andere algemene vakken, leiden deze tekorten echter zelden tot een B- of C-attest. Toch is deze vaststelling een aandachtspunt voor de vakgroep.
- De vakgerichte en algemene nascholing was in de schooljaren voorafgaand aan de doorlichting leraarafhankelijk zeer verschillend: een aantal leraren volgen regelmatig zowel vakgebonden als algemene nascholingen, bij anderen is de nascholing beperkt tot enkele nascholingsinitiatieven op vakniveau. De vakgroep vergadert een drietal keer per schooljaar formeel. Hiervan wordt een verslag gemaakt. Daarnaast overleggen de leraren zeer frequent informeel. Inhoudelijk blijven de vakgroepvergaderingen echter te sterk beperkt tot praktische afspraken en het overleg over het gemeenschappelijk proefwerk. Een grondige analyse van de zwakkere resultaten met het oog op het bijsturen van de aanpak, een analyse van de resultaten van de leerlingen in het vervolgonderwijs, reflectie over de gehanteerde werkvormen, leerlijnen, multiplicatie van nascholingen en vooral leerplanstudie vormen nog geen ~~vast agendapunt. Tijdens de doorlichting toonde de vakgroep echter dat ze de~~ aanbevelingen ter harte wil nemen en nam ze meteen het initiatief tot bijsturing van het ~~tekstrapport met een verwijzing naar de vaardigheden en attitudes.~~

het tekstrapport met de leerlijnen zelf beschikbaar onder een gratis machine of zo goed als permanent kunnen gebruik maken van een computer.').

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Begeleiding

4.1.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Motivering

- De school heeft een goed functionerende cel leerlingenbegeleiding met een groot draagvlak. De cel bestaat uit een leerlingbegeleider, de directeur, de adjunct-directeur, een CLB-medewerker, een opvoeder en drie leerkrachten, en staat in voor alle aspecten van leerlingbegeleiding (leer-, socio-emotionele en loopbaanbegeleiding). Op schoolniveau is er een sterke preventieve en remediërende visie op leerbegeleiding die op participatieve wijze tot stand kwam en die uitgeschreven werd in verschillende visieteksten. Een globaal stappenplan, dat het volledige zorgbeleid in kaart brengt en dat gekoppeld is aan operationele doelstellingen, is nog in ontwikkeling.
- De GOK-werking leidt tot een grotere diepgang van de leerbegeleiding, zowel in de eerste graad (leuker leren en leuker leven) als in de tweede en derde graad (leermethodebegeleiding en onderzoek leermotivatie). Gezien het explosief stijgend aantal GON-leerlingen gedurende de laatste vijf jaar, is er een nauwe samenwerking en goede informatieverwerking en -doorstroom met de GON-begeleiding.
- Op basis van intakegesprekken, gegevens uit de BaSO-fiche⁵ en bevindingen tijdens de klassenraden, worden leerlingen met specifieke noden doorverwezen naar het zorgaanbod. De school investeert structureel in leezorg: remediëringslessen, een huiswerkklas, een zorgklas tijdens de proefwerken, digitale remediëringsoefeningen voor wiskunde, Frans en Engels, leermethodebegeleiding en wekelijkse leefsleutels tijdens het klassenuurtje. Voor leerlingen met een geattesteerde leerstoornis worden begeleidingsplannen opgesteld waarin de genomen sticordi⁶-maatregelen vermeld worden. De evaluatiegegevens resulteren in een opstart van begeleidingsacties. De begeleidende klassenraden spelen een belangrijke rol in het zorgbeleid van de school. Aan de hand van een elektronisch leerlingenvolgsysteem worden remediëringen, interventies, beslissingen van de klassenraad en leerproblemen geregistreerd en opgevolgd. Het leerlingenvolgsysteem is toegankelijk voor elk personeelslid, met verschillende rollen, en is gekoppeld aan een mailingsysteem waardoor de informatie efficiënt naar de leerkrachten doorstroomt. Het gebruik van het leerlingenvolgsysteem als instrument om de studievorderingen, de aanwezigheden en de schoolloopbaan van een leerling in kaart te brengen en op te volgen, is een voorbeeld van goede praktijk.
- Hoewel de klasgrootte een individuele begeleiding doorgaans mogelijk maakt, is binnenklasdifferentiatie nog een veeleer sporadisch toegepaste werkvorm. Er zijn binnen de vakgroepen weinig afspraken over een uniforme aanpak wat leerbegeleiding betreft. Preventie van leerproblemen is nog niet helemaal doorgedrongen tot de klaspraktijk. Het expliciteren van leerstrategieën en het implementeren van begeleid zelfstandig leren met het oog op het responsabiliseren en verzelfstandigen van leerlingen is voor verbetering vatbaar. Leraarafhankelijk is er op uitvoeringsniveau

⁵ BaSO-fiche: fiche die leerlinggegevens bevat en gebruikt wordt bij de overgang van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs.

⁶ Sticordi: stimulerende, compenserende, remediërende en dispenserende maatregelen.

aandacht voor leerbegeleiding met betrekking tot het vak maar globaal overweegt echter de sanctionerende aanpak.

- De cel leerlingenbegeleiding krijgt en benut alle kansen tot professionalisering. De schoolleiding organiseert frequent interne nascholingsessies rond leerproblemen voor het lerarenteam maar deze nascholingen gaan niet voldoende diep tot op het niveau van de klaspraktijk. De extra klassenraden met de GON-begeleiders, verschaffen wel concrete tips aan de vakleerkrachten voor de begeleiding van GON-leerlingen. De individuele leraar verwerft hierdoor nieuwe inzichten over leerbegeleiding maar door het stijgend aantal leerlingen met een nood aan zorg wordt de toepassing ervan op klasniveau belemmerd.
- De GOK-werking plant een effectmeting van de begeleidingsacties in de tweede en de derde graad. Een aanvullende analyse op basis van objectieve (cijfer)gegevens - bijvoorbeeld onderzoek naar de evolutie van de rapportcijfers van leerlingen die worden geremedieerd – is er niet.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- De school hanteert in alle klassen van de a-stroom en het tso de verhouding 75/25 percent voor proefwerken/dagelijks werk (zelfs in de eerste graad). Deze verhouding stimuleert de aandacht voor grotere leerstofgehelen, maar geeft ook in een aantal gevallen de leerlingen het gevoel dat ze zich tijdens het schooljaar niet te veel moeten inspannen.
- In de b-stroom en het bso wordt gewerkt met “gespreide evaluatie met gebundelde toetsen”. De invoering van dit systeem wordt door de schoolleiding opgevolgd. Na een bevraging van de leraren werden een aantal modaliteiten veranderd.
- De deliberatieafspraken stemmen overeen met de regelgeving: in de eindjaren moet de leerling de leerplandoelen bereikt hebben en voor het tso in staat zijn hoger onderwijs aan te vatten. Voor de doorstroom volstaat het dat de leerling voldoende kansen heeft om in het volgend leerjaar te kunnen slagen. De motivering van de attesten is geïndividualiseerd en voldoende uitgebreid (tekorten, standaardzinnen, perspectief). Er wordt hoogst uitzonderlijk beslist om een bijkomende proef op te leggen. De school maakt af en toe gebruik van de mogelijkheid om een leerling van het eerste leerjaar van de derde graad tso te laten overgaan naar een aanverwant tweede leerjaar van de derde graad bso.
- De school stelt in haar documenten dat ze de evaluatie van vaardigheden en attitudes belangrijk vindt. Ze werkte een helder systeem uit met scores van 1 tot 4 voor de beoordeling van vier algemene attitudes: stiptheid, taalgebruik, houding t.o.v. leerlingen en leerkrachten, aandacht, interesse en medewerking.
- Voor de praktische vakken in het bso bevat het rapport een cijfer voor vaardigheden en een cijfer voor attitudes. Het verschil tussen de hiervoor vermelde algemene attitudes en deze vakspecifieke attitudes is niet duidelijk. Er bestaat geen heldere omschrijving van welke vakspecifieke vaardigheden opgenomen zijn in deze beoordeling. Het is dus best mogelijk dat het cijfer voor vaardigheden in realiteit een productbeoordeling is en geen procesevaluatie. De school beseft dat hier nog een uitdaging ligt en doet inspanningen in de goede richting. De stagerapporten geven inspiratie voor de beoordeling van vaardigheden. Daarnaast zijn er al voorbeelden van praktijkfiches met een aanzet tot goede criteria. Voor de meeste studierichtingen zijn onlangs grondig vernieuwde leerplannen ingevoerd, waarin competenties centraal staan. De

vakgroepen zoeken methodes om de evaluatie in die richting om te buigen. Voorgaande alinea toont dat deze inspanningen nog niet het gewenste resultaat opgeleverd hebben. De school heeft een cultuur die lage cijfers beschouwt als een vorm van aanmoediging en die ervan uitgaat dat hogere cijfers de inzet van de leerlingen doen dalen. Voor bijna alle vakken zijn de scores stelselmatig laag, terwijl uit de documenten van de leerlingen blijkt dat ze op een behoorlijk niveau presteren en soms zelfs uitbreidingsdoelstellingen behalen.

- Er werd een nascholing gevolgd over evaluatie en er werd ondersteuning gevraagd bij de pedagogische begeleidingsdienst. Hierdoor bleef de nascholing niet beperkt tot een toelichting maar gaf ze aanleiding tot onderzoek, creatie en bijwerking van het eigen evaluatiemateriaal.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De schoolleiding heeft de visie op haar missie ontwikkeld in nauwe participatie met het schoolteam. De beleidsbeslissingen om deze missie te vertalen in concrete actieplannen zijn genomen in de pedagogische raad. Deze pedagogische raad vormt een middenkader dat toelaat om op een gelijkgerichte wijze acties te ondernemen. Op deze manier slaagt de school erin haar visie uit te bouwen en een breed draagvlak te creëren.
- De school stelt zich expliciet open voor alle leerlingen. Het welbevinden van de leerlingen en een opvoeding gebaseerd op respect, zelfredzaamheid, verdraagzaamheid en aandacht voor de medemens staan voorop. De ambitie om leerlingen een goede theoretische en praktische kennis aan te bieden met aandacht voor het aanleren van de noodzakelijke vaardigheden vormen de belangrijkste doelstellingen van de school.
- De school verkeert voor een groot deel van haar studierichtingen in een overgangsfase. Een aantal studierichtingen veranderden grondig. De nieuwe leerplannen vereisen op heel wat vlakken een andere aanpak, bv. competentiegericht werken en integratie van technische en praktische vakken. Deze verandering wordt ernstig aangepakt, met de nodige omzichtigheid zodat de leraren hun specialisatie nog optimaal kunnen inzetten en hun werkwijze stapsgewijs aanpassen. De schoolleiding en betrokken leraren volgen de nodige nascholingen, nemen deel aan schooloverstijgend overleg en hebben voldoende contacten met de sector.
- De schoolleiding biedt structurele ondersteuning voor het talenbeleid en heeft aandacht voor een participatieve ontwikkeling. Een multidisciplinaire werkgroep is er in geslaagd vorm te geven aan het talenbeleid en een breed draagvlak te creëren. De werkgroep heeft tevens een belangrijke rol in de ondersteuning van het dyslexiebeleid. Op leerkrachtniveau hebben sensibiliseringsacties een ruim bereik. Er is aandacht voor taalgericht vakonderwijs en voor de instructietaal zowel tijdens de lessen als bij het opstellen van de proefwerken. Het taalgebruik in communicatie met de ouders is transparant. De samenwerking van de vakgroep Nederlands met de zaakvakken is doelgericht. De samenwerking tussen de moderne talen onderling is nog niet formeel uitgewerkt waardoor er binnen de vakgroep talen een gebrek aan doelgerichtheid is. De school heeft haar visie op het talenbeleid uitgeschreven in een visietekst en werkt doelgericht, maar ze heeft nog geen zicht op de mate waarin de ondernomen acties bijdragen tot de slaagkansen van de leerlingen.
- Het schoolbeleid stuurt de concrete werking didactisch aan. In de tweede graad zijn de leraren overgestapt op een gemeenschappelijke planning, die de verdeling van de leerplandoelstellingen over de verschillende vakken verduidelijkt. Voor sommige praktische vakken zijn er nieuwe praktijkfiches opgesteld, die bijdragen tot een evaluatie waarin de verworven vaardigheden beter tot hun recht komen. De school beseft dat er op dat vlak nog een hele weg is af te leggen.
- In het kader van de interne kwaliteitszorg houdt de school via de vijfjaarlijkse bevragingen bij leerlingen en ouders voldoende de vinger aan de pols om de eigen werking zo nodig bij te sturen. Intern overleg via de vakgroepen, de werkgroepen en de pedagogische raad staan borg voor een gelijkgerichte aanpak.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De leerplanrealisatie in Biotechnische wetenschappen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het overleg met de sector land- en tuinbouw.
- De inzet en motivatie van het schoolteam.
- De organisatie van de leerlingenbegeleiding.
- Het gebruik van het leerlingvolgsysteem.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het participatieve beleid.
- De aandacht voor kwaliteitszorg via de vijfjaarlijkse bevragingen van leerlingen en ouders.
- De implementatie van de nieuwe sectorleerplannen.
- De gelijkgerichte samenwerking in het directieteam.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De leermiddelen voor een aantal algemene vakken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het competentiegericht werken in het leerproces en de evaluatiepraktijk.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De opvolging van het vakoverleg op vlak van de doelgerichtheid en de doeltreffendheid.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- nihil

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor alle structuuronderdelen.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Karel Vlieghe

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Bart Vandenberghe